

**Material na posiedzenie:
Komisji Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej Rady Miejskiej
w Sosnowcu w dniu 19.01.2023 r.**

**Informacja na temat założeń i planu współpracy placówek opiekuńczo –
wychowawczych w Sosnowcu z centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i
młodzieży w Sosnowcu**

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Sosnowcu

Styczeń 2023

W sosnowieckich placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywa obecnie 113 dzieci. Małoletni zostali umieszczeni na podstawie postanowienia sądu lub zabezpieczeni interwencyjnie w momencie kiedy ich dobro było zagrożone.

Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest wzrost liczby wychowanków napływających do instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy wymagają szeroko rozumianego wsparcia oraz medycznej opieki specjalistycznej. Dużą grupę tworzą wychowankowie leczeni psychiatrycznie oraz wymagający oddziaływań terapeutycznych. Pełnimy całodobową opiekę nad małoletnimi, którzy mają zdiagnozowane takie zaburzenia i obciążenia jak: zaburzenia hiperkinetyczne, zaburzenia emocji, stany depresyjne, zaburzenia zachowania, schizofrenia, zespół Aspergera, autyzm, zaburzenia więzi, zaburzenia adaptacyjne, zaburzenia afektywne dwubiegunowe, fobie społeczne, zaburzenia seksualne.

Opieka nad dziećmi leczonymi specjalistycznie jest trudna i wymaga wieloaspektowego działania aby zaspokoić potrzeby takiego wychowanka. Najczęściej występujące, ogólne trudności w opiece nad takimi dziećmi, z którymi się borykamy jako opiekunowie faktyczni to:

- nieprzewidywalność zachowań dzieci, zmienność nastrojów, trudność w dostosowaniu się do zasad, nadmierna aktywność, agresja, autoagresja,
- odległe terminy konsultacji specjalistycznych,
- wymóg uczestnictwa opiekuna prawnego w procesie leczniczym dziecka,
- nadrzędność farmakoterapii nad oddziaływaniami terapeutycznymi,
- uboga oferta specjalistycznej terapii w przypadku złożonych zaburzeń u dziecka np. zaburzenia seksualne,
- przewlekłość postępowań sądowych w kwestii umieszczania dzieci w placówkach specjalistycznych (leczniczych),
- odległe terminy przyjęć dzieci do placówek specjalistycznych (leczniczych) mimo postanowienia sądu.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze w Sosnowcu podejmują szeroką współpracę z różnymi jednostkami i instytucjami, które specjalizują się w opiece nad dzieckiem z zaburzeniami. Szukamy pomocy i wsparcia dla naszych wychowanków na terenie naszego miasta oraz poza Sosnowcem. Jednym z takich miejsc jest Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży w Sosnowcu, zlokalizowanym przy ul. Piłsudskiego 9. Kilkoro naszych wychowanków uczestniczy w systematycznej terapii na terenie Centrum, a jedna dziewczynka jest uczestnikiem dziennych oddziaływań specjalistycznych tej jednostki.

W naszym odczuciu współpracę placówek opiekuńczo – wychowawczych z ŚCZP w Sosnowcu należy kontynuować. Aby oddziaływania opiekuńcze i wychowawcze placówek były zgodne z potrzebami dziecka można rozważyć następujące aspekty wzajemnej współpracy z ŚCZP:

- rozszerzyć informacje dotyczące pełnej oferty ŚCZP, konkretnie z jakimi problemami i obciążeniami dzieci są wspierane. Przy różnorodności zaburzeń występujących u naszych dzieci byłoby to dużym ułatwieniem w szukaniu odpowiednich oddziaływań terapeutycznych dla konkretnego wychowanka,
- pogłębić informację dotyczącą terapii grupowej, indywidualnej już na poziomie rozmowy informacyjnej poprzez infolinię aby opiekun z placówki mógł ocenić czy konkretny wychowanek będzie mógł skorzystać z opieki i wsparcia ŚCZP i rozpocząć starania w tym kierunku,
- umożliwić wychowawcy lub pedagogowi/psychologowi z placówki zgłoszenia dziecka do oddziaływań terapeutycznych. Jesteśmy opiekunami faktycznymi naszych wychowanków, którzy umieszczani są na podstawie postanowienia sądu, reprezentujemy interesy dziecka, które z różnych powodów nie może przebywać pod opieką rodziców. Wielokrotnie kontakt z rodzicem (opiekunem prawnym) jest utrudniony, nie ma go wcale albo rodzic nie chce współpracować z placówką. W takich przypadku nie mamy możliwości nawiązania współpracy z ŚCZP i wsparcia dziecka wymaganą terapią,
- uczestnictwo pracownika placówki w wywiadzie środowiskowym. Posiada on kompleksową wiedzę dotyczącą dziecka, jego sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i szkolnej. Informacje udzielane w tym zakresie przez rodzica często są niewystarczające i niekompletne,

- wzmocnienie współpracy w zakresie pozyskiwania informacji dotyczącej zasadności oddziaływań terapeutycznych po przeprowadzonym wywiadzie środowiskowym. Doprecyzowanie terminu zwrotnej informacji.
- szukanie wspólnych rozwiązań w przypadku kiedy dziecko ma trudności z wejściem w proces terapeutyczny, a istnieje konieczność i zasadność takich oddziaływań,
- dostosować tematykę i specyfikę spotkań grupy dla rodziców na dziennym oddziale w przypadku gdy uczestniczy w nich wychowawca z placówki, a nie- rodzic dziecka, większość kwestii kierowanych jest do rodzica, wychowawca reprezentujący dziecko może mieć trudność w aktywności tej grupy,
- rozważenie zasadności dłuższego uczestnictwa dziecka w dziennych oddziaływaniach niż okres 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy – indywidualne podejście do sytuacji w jakiej znajduje się konkretne dziecko,
- rozważenie możliwości poszerzenia oferty ŚCZP. Działania Centrum nie są skierowane do osób z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, demoralizacją i ciężkimi zaburzeniami zachowania. Niestety duży odsetek dzieci tak obciążonych umieszczanych jest w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i poszukujemy dla nich pomocy i wsparcia,
- mając na uwadze wieloletnie doświadczenie w opiece nad dzieckiem w kryzysie, jakim jest umieszczenie w instytucji, rozluźnienie relacji w rodzinie, konieczność adaptacji do nowego środowiska często zastanawiamy się czy nasi wychowankowie po przyjęciu do placówki nie powinni być poddani stosownym oddziaływaniom terapeutycznym adekwatnie do potrzeb. Często wychowankowie, którzy pozornie sobie radzą z sytuacją w której się znaleźli, mogą nie sygnalizować w sposób czytelny dla wychowawcy iż potrzebują faktycznie pomocy i wsparcia.

Sporządziła:
Katarzyna Indyka